

Stabile inntekter – et viktig middel mot et viktig mål

Inntektene i Oslo krets av NMS 1970–1980

AV TORMOD MELNÆS

Hva vet de forskjellige misjonsorganisasjonene som sine inntekter og inntektskilder? Vi har hørt en del om underskudd i de senere år, er dette iferd med å bli en årviss ting? Vi kan også nevne andre stikkord som peker på kjente problemstillinger: Antall foreninger går ned. Prosjekt-tenkning. Skjev inntektsfordeling. Spesielle innsamlingsaksjoner. Trofaste givere. Konkurransorganisasjonene imellom. Pengemas. Lista kunne sikkert vært gjort enda lenger.

Alle disse tingene har vi hørt en del om, men har vi nok konkret viten? Kan vi uttale oss med tyngde og kraft om årsak og virkning?

Et forsøk på å bøte på eventuell manglende viten har vært gjort i Oslo krets av Det Norske Misjonsselskap. Noen resultater av denne undersøkelsen refereres nedenfor.

Oslo Krets av Det Norske Misjonsselskap

Som landets nest største ytre misjonsorganisasjon forvalter NMS store summer hvert år. Driftsbudsjettet for 1980 var på 58,5 mill. kroner. Ikke alt dette kom inn, men inntektene var store nok til å dekke årets utgifter. Av dette beløpet sendes omtrent 45% ut av landet.

For å inndrive 58,5 mill. kroner kreves bevisst innsats på inntektsskapende tiltak. For igjen å kunne drive et bevisst arbeide på denne sektoren av virksomheten trenges viten, konkret viten om hvorfra midlene kommer.

Oslo Krets er en av 15 kretser som NMS har delt Norge i. Inntektene i denne kretsen fra 1970 og hvert år fram t.o.m. 1980 har vært systematisk undersøkt. Dette gir verdifulle og kanskje tildels også enkelte overraskende resultater.

1. Kretsens andel av NMS totale gaveinntekter:

1970	1972	1973	1974	1976	1977	1978	1979	1980
9,2%	8,0%	14,3%	8,8%	7,5%	7,1%	7,9%	7,7%	7,4%

Det synes å være en klar tendens – Oslo betyr mindre i totalbildet idag enn for 10 år siden. Det kan forøvrig bemerkes at gaveinntektene i NMS betyr noe mindre idag enn i 1970, andre overføringer øker sin andel av totalen, selv om andelen fortsatt er beskjeden.

Hva er årsaken til at Oslo betyr mindre idag enn før? Her må en kunne peke på det faktiske forhold at Oslo krets representerer det største by-området i landet. Vi vet at både kirke og misjon har hatt og har vanskeligheter med å etablere seg i urbane strøk. Misjonsforeningene ser ikke ut til å trives så godt i blokk som på landsbygda. Forhold som fraflytting fra by-kjerne til drabantbyer, og dette at mange av drabantbybeboerne er innflyttere, skaper problemer. I nye bomiljøer er det ingen enkel sak å etablere tradisjonelle misjonsforeninger. Her vil jeg anta at en viktig årsak til kretsens relativt mindre betydning i NMS totalt sett delvis ligger. På lang sikt med økt urbanisering både i syd og nord er dette et lite positivt trekk, iallefall med tanke på tradisjonell foreningsvirksomhet.

De enkelte inntektskildene (jfr. statistikken)

2. Testamentariske gaver

Denne inntektskildens betydning for kretsens totalbudsjett er svært varierende. Fra 1,1% til 45,1% av inntektene. Gjennomsnittlig representerer testamentariske gaver ca. 10% av inntektsbudsjettet.

Det som selvsagt er typisk for denne inntekten er at det er umulig å forutsi størrelsen av den, og at den må også anses upåvirkelig.

4. Kirke-offer

Disse har vært gjenstand for diskusjon de senere år. I Oslo krets betyr kirke-ofringene mindre idag enn før. Andelen er sunket fra 7,1% til 4,9%. Det er vanskelig å ha en eksakt formening om årsaken til dette, og da særlig fordi en ikke kjenner hvordan denne inntekten har forandret seg for andre organisasjoner i det samme tids-

rom. Heller ikke kjenner vi til hvordan kirke-ofringene generelt har utviklet seg det siste 10-året.

To forhold kan allikevel påpekes. Det ene er behov i menighetene selv, det andre er organisasjoner så som Kirkens Nødhjelp o.l. Hva så med arbeidet under betegnelsen Menighet og Misjon? Det blir svært interessant å følge utviklingen framover m.h.t. denne strategien og ofringene til ytre misjonsorganisasjonene. Det må dog understrekes at organisasjonenes mål ikke må være å «tappe» menighetene for penger, men å legge ansvaret for ytre-misjonsinnsats innover menighetene. Et spørsmål i denne forbindelse er selvsagt om «Menighet og Misjon» vil øke organisasjonenes inntekter totalt sett, eller om resultatet bare blir en forskyvning av styrkeforholdet mellom de forskjellige inntektskilder.

5. NMS-foreninger

Antall foreninger tilsluttet NMS har i Oslo krets utviklet seg på følgende måte:

1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
438	436	413	420	411	422	401	396	390	364

Antall foreninger har gått ned med 17% i denne perioden. Nedgangen har vært spesielt stor innen barne- og ungdomsforeninger, hvor ca. 50% av foreningene er blitt borte. Hva angår antall medlemmer pr. forening har dette ikke vært undersøkt. Utviklingen her de siste 10 årene er likevel et studium verdt, og det kan kanskje være grunn til å frykte at antall foreningsmedlemmer dessverre ikke øker.

Hva gir så foreningene? I Oslo krets har deres andel av totalinntektene gått ned fra 43,7% i 1970 til 31,7% i 1980. Dette kan ikke sies å være en oppmuntrende utvikling, særlig fordi foreningene jo har representert det stabile og trofaste. Når dette nå sies, må en samtidig føye til at Oslo krets nok er noe spesiell for NMS' vedkommende. Urbaniseringen har kommet lenger her enn andre steder i landet, men det som er en tendens i Oslo vil en kanskje oppdage ellers i landet også, om det kanskje vil ta noe lenger tid.

Totalt sett har foreningss gavene øket med 92,4% fra 1970 til 1980. Dette er ikke nok til å dekke den innenlandske inflasjon (konsum-prisindeks) som har vært ca. 135% i samme periode. Når det så gjelder variasjonene innen Oslo krets, kan det være interessante detaljer som det ikke er rom for å komme inn på her.

6. Den enkelte forening

$\frac{2}{3}$ av samtlige foreninger gir under kr. 4 000,- pr. år. Inntektene fra disse $\frac{2}{3}$ representerer samtidig $\frac{1}{3}$ av foreningsinntektene totalt. Bare 10% av foreningene gir mer enn kr. 7 500,- pr. år. 3 av foreningene gir over kr. 15 000,- pr. år.

Kan vi på dette grunnlag trekke konklusjoner om giverinnsatsen i foreningene? Personlig vil jeg nødig gå inn på det. Samtidig må jeg kunne innrømme at gaven pr. forening er mindre enn hva jeg hadde regnet med.

Det som jo selvsagt må sies klart er at mange foreningsmedlemmer er med i flere forskjellige foreninger og organisasjoner. Videre må en anta at foreningsmedlemmene er de som flittigst benytter seg av postgiroinnbetalingskort som dukker opp i misjonsblader osv. Gaven pr. forening sier derfor ingenting klart om den enkeltes giverinnsats, og her skal en være svært forsiktig med å ha små tanker om misjonsvennenes giverglede.

Det som en vel iallefall kan konkludere med er at en hver ny generasjon må verves som givere. Skjer ikke det, kan fremtiden komme til å by på overraskelser.

7. Frittstående foreninger

Dette er foreninger som ikke organisasjonsmessig er tilsluttet NMS, men som fritt kan velge å kanalisere sine gaver til hvem de måtte ønske. Antall foreninger er svært lite, og de representerer en liten del av kretsens totalinntekter.

8. Private gaver

Definert som enkelt bidrag fra navngitte eller anonyme personer. Disse inntektene har vist jevnt stigende tendens gjennom flere år, men gikk av en eller annen grunn sterkt ned i 1980. Årsaken til dette er muligens at NMS gjennomførte en ekstra-innsamling på våren i 1980, og at de gavene som tradisjonelt ville ha kommet på denne konto i et normalår altså havnet under betegnelsen landsaksjon.

Grunnen til at denne inntektskilden har utviklet seg så gunstig som den har – om vi da ser bort fra det siste året – henger nok sam-

men med et øket bruk av postgiroblanketter som dukker opp både i misjonsbladet og i forskjellige sammenhenger. Et stadig «mas» og «trusel» om underskudd og stagnasjon gjør sikkert sin virkning.

9. Landsaksjoner

Herunder: De Unges Givertjeneste, Kontaktkontoret, Tenn et Lys, Høstinnsamling, Generalforsamlingsgave, Kristenruss-prosjekt, o.l. Definisjonen peker på det forhold at dette er aksjoner som er satt igang på landsplan, og ikke bare i «vår» krets. Mye kunne vært sagt her. Måten pengene i noen tilfeller samles inn på skaper muligens inntrykk av mas, dette bevirker større uro både i organisasjonen og hos giverne. At man her også har klart å nå nye givergrupper må sees som svært positivt.

Det som imidlertid skremmer noe er at økningen i budsjettet har vært avhengig av denne utviklingen. Landsaksjoner har øket sin andel av totalinntekten fra 12,3% i 1970 til 19,3% i 1980. Det må da samtidig opplyses at teknisk omlegging har redusert denne inntektskilden noe de senere år. Det som i denne forbindelse kommer inn er at ansvaret for inntekten sentraliseres. Hovedledelsen pådrar seg en større forpliktelse på kretsens «bekostning». En sentralisering isteden for en desentralisering i denne henseende virker ikke uten videre som en ønsket utvikling.

10. Kretsaksjoner

Herunder gaver så som julemesser, julegaven, gave til misjonærhjem, Misjonsskolen for kvinner o.l. I totalbildet betyr denne inntektskilden mindre idag enn før. Sett sammen med neste punkt representerer dog disse to inntektskildene en forholdvis stabil 10% av inntekten.

11. Diverse gaver

Misjonsfester, misjonsaulaen, Kvinnestevne, Rønningenstevne, basarer, møter, uker, tema-kvelder. Utviklingen her har vært svært positiv. Grunnen kan kanskje være at det idag er mer «moderne» med forskjellige spesielle arrangementer enn før. Møte-uker, tema-kvelder osv. Det jevne og trauste har kanskje etterhvert fått en mindre plass til fordel for flere spesielle arrangementer. Det kan

selvsagt også være en sammenheng mellom «nedgangen» i foreningsinntektene og økningen her.

12. Kommunale midler

Enkelte år fremkommer ikke noe tall her. Det skyldes at tilskuddet da er kommet til direkte fratrukk på utgiftsregnskapet. At offentlige støttemidler er mer tilgjengelige idag enn før kan hevdes, men konkret å tallfeste dette kan vi altså ikke i denne omgang.

13. Hvordan be om penger?

Grunnleggeren av Kina Innlandsmisjon hadde det prinsipp aldri å be om penger – aldri kollekt på møtene. Ingenting tyder på at NMS eller andre organisasjoner for den saks skyld driver etter samme prinsippet. Betyr det at vi har gått til den andre ytterlighet? Maser vi for mye etter penger? Har vi oversikt over alt «maset»? En misjon som holdes igang bare ved hjelp av penger har knapt nok livets rett. Dit er ikke vi kommet. Prinsipielt er pengene underordnet. I praksis er de svært viktige. Er det likevel nødvendig med en besinnelse m.h.t. måten pengene samles inn på? Jeg tror svaret kan være ja. Ikke fordi penger er blitt mindre viktig i vårt arbeid, men fordi vi må konsentrere så mye oppmerksomhet for å samle pengene inn. En forutsetning for mindre mas er større viten. Giverne kan i positiv forstand bearbeides bedre og *riktigere* dersom vi vet noe om dem. Større viten m.h.t. hvem som gir hva vil gi oss større realisme – og forhåpentligvis også større fantasi i arbeidet med å skaffe nye givere.

I alt dette må selvsagt Guds Ord få korrigere oss til rett forvaltning av de store materielle verdier Han har betrodd oss i Norge.

Forkynneren 11,1: «Kast ditt brød bortover vannet, lenge etter kan du finne det igjen.»

Konto:	1970	1972	1973	1974	1976	1977	1978	1979	1980
Test.gaver	158 288	99 172	1 550 956	399 420	151 164	34 231	308 484	326 142	815 480
Andel av total	9,7%	5,7%	45,1%	16,6%	5,6%	1,1%	8,1%	8,4%	18,8%
Kirkeoffer	114 878	138 466	133 159	124 067	154 590	199 936	207 903	191 594	214 481
Andel av total	7,1%	7,9%	3,9%	5,2%	5,7%	6,6%	5,5%	5,0%	4,9%
NMS-foreninger	712 948	815 993	794 837	841 317	1 046 986	1 114 410	1 218 898	1 317 307	1 371 834
Andel av total	43,7%	46,5%	23,1%	35,0%	38,7%	36,7%	32,0%	34,0%	31,7%
Frittstående foreninger	29 282	34 300	34 300	68 740	46 270	53 950	49 620	62 800	50 200
Andel av total	1,8%	2,0%	1,0%	2,9%	1,7%	1,8%	1,3%	1,6%	1,2%
Private gaver	251 764	233 659	324 270	337 126	408 838	423 811	577 476	609 977	425 671
Andel av total	15,4%	13,3%	9,4%	14,0%	15,1%	14,0%	15,2%	15,8%	9,8%
Landsaksjoner	199 998	237 342	348 128	378 657	600 149	861 440	1 052 858	922 238	837 453
Andel av total	12,3%	13,5%	10,1%	15,8%	22,2%	28,4%	27,6%	23,8%	19,3%
Kretsaksjoner	139 726	98 043	150 559	125 149	134 399	166 058	215 727	150 276	255 525
Andel av total	8,6%	5,6%	4,4%	5,2%	5,0%	5,5%	5,7%	3,9%	5,9%
Diverse gaver	23 619	68 325	105 851	127 136	159 957	179 003	178 003	187 162	270 535
Andel av total	1,4%	3,9%	3,1%	5,3%	5,9%	5,9%	4,7%	4,8%	6,2%
Kom. midler		28 245						102 862	92 499
Andel av total		1,6%						2,7%	2,2%
SUM	1 630 502	1 753 545	3 442 060	2 401 612	2 702 353	3 032 839	3 809 753	3 870 358	4 334 156

Av plasshensyn er årene 1971 og 1975 tatt ut av oversikten.

Oslo Krets består av følgende prostier: Oslo Domprosti, Vestre og Østre Aker Prosti, Asker og Bærum Prosti, Follo Prosti, Nedre og Øvre Romerike Prosti.